

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

**Innovació educativa o factors socioeconòmics: què
influeix més a l'hora d'obtenir bons resultats?**

Resum executiu

Treball de Fi de Grau

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Autora: Alicia Rodríguez Manzano

Tutor: Antoni Verger Planells

Data: 20 de maig de 2021

Grau en Sociologia

Actualment, l'educació està patint un canvi metodològic. Noves pràctiques, conegudes com a innovadores -com per exemple, l'ensenyament per competències, l'ús dels recursos TIC i l'educació per projectes-, s'estan imposant a Catalunya com una nova norma educativa, sustentada per la idea que suposen una millora en l'aprenentatge de l'alumnat. Mentre l'administració pública ha imposat l'ensenyament competencial als centres catalans, la rendició de comptes – que en gran manera es canalitza a través de les proves externes de Competències Bàsiques- ha esdevingut la manera principal com s'avalua aquest nou sistema d'aprenentatge, amb l'objectiu de generar un control de qualitat.

Aquest treball està basat en un mètode mixt. Tracta en primer lloc, d'una anàlisi estadística utilitzada per esbrinar quines variables influeixen més en els centres a l'hora d'obtenir bons resultats a les proves externes i baixes taxes de repetició de l'alumnat: les innovadores o les socioeconòmiques. De manera qualitativa, s'han realitzat entrevistes a docents i directors de quatre centres diferents de Catalunya, per copsar d'una forma més directa, si els centres amb baix rendiment senten més pressió per obtenir bons resultats a les proves i què fan al respecte.

En la primera part del treball es contextualitzen les idees principals, necessàries per al correcte seguiment d'aquest. Es presenten conceptes com la rendició de comptes i la innovació pedagògica; l'autonomia de centre -política que pretén afavorir que les escoles puguin adaptar-se a les necessitats dels seus alumnes-; i els factors socioeconòmics -com l'educació dels pares, els ingressos o els recursos materials a la llar, que també són importants a l'hora d'obtenir bons o mals resultats-.

En la segona part s'explica l'anàlisi elaborada i els resultats extrets dels dos estudis. Pel mètode quantitatiu, s'ha creat una base de dades -a partir de les dades del projecte ReformEd¹- que conté variables d'enquestes realitzades a l'equip docent dels centres participants en aquest projecte i indicadors com: les taxes d'immigració i repetició, les notes de les proves externes i el grau de complexitat² en el que s'engloba l'escola.

¹ <http://reformedproject.eu/>

² **Grau de Complexitat:** classificació del Departament d'Educació de la Generalitat. "S'ha confeccionat amb dades referides a l'alumnat [...] i en funció dels indicadors de context següents: baix nivell d'instrucció dels pares/ tutors; ocupació de llocs de treball de baixa qualificació professional dels pares/tutors; nombre significatiu de pares/tutors d'alumnes perceptors de la renda mínima d'inserció; percentatge elevat de pares/tutors en situació d'atur; alt percentatge d'alumnes amb necessitats educatives específiques; percentatge alt d'alumnes nouvinguts" (Del Pozo Ortiz, 2014).

Per poder veure el pes que tenen les anteriors variables a l'hora d'explicar les notes de matemàtiques i lectura a les proves externes i la taxa de repetició, hem realitzat tres mètodes estadístics: una regressió múltiple per a cada una de les variables, una regressió de mínims quadrats parcials (PLS) i una anàlisi factorial múltiple (MFA). D'aquesta manera podem observar quines variables influeixen més.

Dels mètodes executats, es demostra que en el rendiment de l'alumnat en matemàtiques i lectura, la taxa d'immigració i la complexitat del centre afecten negativament els resultats. Factors no innovadors, com rebre classes magistrals, també generen una nota inferior als centres que ho apliquen, en comparació als que no. Finalment, diferents pràctiques innovadores, com l'ús de recursos TIC, el treball grupal i l'ús de diferents mètodes per resoldre exercicis, influeixen en l'obtenció de notes més altes a les proves externes. En el cas de la taxa de repetició, obtenim com, la complexitat, la taxa d'immigració i el fet de rebre classes magistrals, provoquen un major nombre d'alumnes repetidors. D'igual forma que abans, l'ús de diferents pràctiques innovadores, en aquest cas, el treball en grups i la realització de projectes esdevenen clau a l'hora de generar una baixa taxa de repetició.

D'altra banda, realitzant un petit estudi de la taxa de complexitat en funció de les variables innovadores, hem pogut observar com els centres amb una complexitat més baixa són els que més pràctiques d'aquest tipus implementen. Per tant, podem deduir que més que el mètode educatiu, la composició social favorable que caracteritza els centres innovadors, fa que obtinguin millors resultats.

Pel mètode qualitatiu, s'han analitzat les entrevistes realitzades als quatre centres. Cada un queda englobat en diferents nivells de posició al mercat escolar, i diferent grau de pressió per part de l'administració. Els centres en una posició més alta en el mercat educatiu -en comparació als centres del voltant-, no tenen cap problema amb l'obtenció de bons resultats a les proves externes. Els centres amb baixa reputació, normalment són escoles altament segregades i de molta complexitat, amb problemes de superació d'aquests exàmens. La pressió rebuda per part de l'administració és, en el cas dels centres amb bons resultats, un simple tràmit; però als centres amb mals resultats, acaba provocant problemes i pressions al professorat.

A mode de conclusió, els centres de més complexitat o amb taxes d'immigració més altes, són els que obtenen pitjors resultats acadèmics i els que tenen més dificultats per adoptar pràctiques innovadores. D'altra banda, els centres que apliquen metodologies innovadores,

n'obtenen de millors. Un alt grau de pressió exercida per part del departament, genera -en centres amb baix rendiment- molta pressió al professorat, provocant que adaptin el currículum i la pràctica escolar a superar la prova, la qual cosa els desvia de l'adopció de pràctiques innovadores. Per tant, disposar d'un bon entorn socioeconòmic és clau per poder implementar-les; ja que, els centres complexos no disposen dels recursos ni del temps necessaris, la qual cosa dificulta que puguin millorar els seus resultats.

Bibliografia

Del Pozo Ortiz (2014). Resolució Centres Dificultat Especial. Recuperat de https://www.cgtensenyament.cat/IMG/pdf/Resolucio_Centres__Dificultat_Especial.pdf